

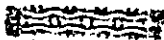

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBŐL Kedden 13. Decemberben 1791.

Belső Tudósítások:

A' Német Birodalom F. Tsászári Udv. Kantzellária Prézelsének B. Hagen Urnak a' mi-
nap jelentett véletlen halála alkalmatóságot nyuj-
tott, melly szerint Fels. Urunk, a' Német Biroda-
lombéli V. Kantzelláriust R. Sz. Birodalombéli Gróf
Uiberracker Urat a' N. Birodalom Kantzelláriusá-
vá tenni méltoztatott; melly Hivataljába a' múlt
Pénteken bé is iktattatott. — A' múlt Szomba-
ton pedig Feldmarfal G. Vallis Mihály Ur ő Exja,
minekutánna az Udvarnál hitét le-tette volna, nagy
pompával és egész tzeremoniával ső Hadi Kantzel-
láriusnak iktattaték - bé a' néhai Gr. Hadik Ur
üresen maradott székébe. — Minthogy F. U.
runk a' Tudománybéli dolgok igazgatására nézve
L I I I I más

más rendelkezéseket kíván tenni, és ezt a' Tárgyot is az Országok Kantzelláriájival edgyesíteni kívánja, tehát a' halhatatlan II. *Josef* által Bétsben fel-állítottott ugy nevezett *Studiorum Commissio* el-töröltetett; melyre nézve ennek eddig vólt Prézes-se, a' F. Ts. Királyi *Bibliothékának* leg-első Gond-viselője, Báró *Szviten* Ur valóságos Ts. K. Titkos Tanátsosi Ranggal ingyen ajándékozott-meg. — A' Horváth Országi Komendérozó, Fegyvertármester B. *Devins* Urat a' Szélbéli Katonaság határainak Inspectorává tenni méltóztatta.

Azon emlékeztető pénzekből, mellyeket a' *Nápolyi Felségek'* tiszteletére verettek *Magyar Ország'* T. Státusai és Rendjei, 10 nagy aranyat, húsz nagy ezüstöt, 50 kis aranyat, 's száz kis ezüstöt, Dec. 4-dikén ajánlott bé ő Tsázfári Kir. Felségének, 's az egész Tsázfári és Kir. Háznak, Gróf *Szétsényi Ferentz* ő Excja, a' Magyar Státusoknak és Rendeknek nevekben; melly ajándékot Atyai kegyességgel fogadott ő Felsége. — Ugyan az nap H. *Kaunitz*nak, 's Kantzellárius Gr. *Pálffy*, és Státus-Referendárius *Spielmann* ő Exc. joknak is ajándékozott Gróf *Szétsényi* ő Exja a' Státusok' és Rendek' nevében az említett pénzekből. — Ezen emlékeztető pénzeknek Képeit rézre mettet- te Gr. *Szétsényi* Ur ő Exja, hogy ezek ki-nyom- tattatván minden V.gyéknék el-küldtethesének. — Ó Exja pedig a' már tudva lévő emlékeztető pézekkel Dec. 8-dikán indult *Nápoly* felé 3. lin- tókkal; minthogy el-vitte magával Kedves Hites- sét, Gr. *Festetics* Kis-afaszonyt és nagyra született *Lajos* Urfiat. Ezen Hazánk Köz-jováért mindenét fel-áldozni kész Hazafit szerentsésen el és vizsgálja az Egek, ki ki azt kívánhatja.

Gróf Szápári, ki eddig a' *Fiumei* Kormányt tartya vala kezében, ezt a' mi Kedves Hazánk edgyik böltsebb Fiának, a' F. Udv. Magyar Kantzellárián Réf. Tanátsos M. *Pásfethory* Sándor Urnak adván kezébe, maga Gr. Szápáry Ur a' F. fő Hertzeg Palatinus mellett fő Udvari Mester lészen. — Ugy hallatik, hogy ezen Udvari fő Mesterséggel, ama nagy Hazánkfia, elsőbben Lengyel Országi, azután Pruzsziai, most közelebb Angliai Követtséget viselt Gróf *Revitzky* Ur is megkiuáltatott volna. — A' mostani *Fiumei* már megnevezett, uj fő Kormányozó Ur volt a' Magyar Kurirnak leg-első, és mint egy 4 elztendökig *Censora* — de mint Nemzetének és Nemzete Anyai nyelvének buzgó szeretője — tanítója és oktatója is egyszermind, kinek 414 árkos hibás írásaimnak elolvasásáért, édes Atyai tapasztalt szivességéért én egyébbel nem fizethetek, hanem az ő tiszteletes emlékezetével tellyes háládó szivem kír a' Kopersóba.

Magyar Ország. — „Az ő Felsége által Debretzenbe küldetett F. K. Biztos, Lovas Vezető, B. *Barkó*, Dec. 2-dikán vizliza érkezett Budára. — A' Bányász dolgok eránt rendelt *Députatio* Nov. 26-dikától fogva megint félben szakasztott munkáját folytatja. — A' volt *Grafen*, most *Kérsei* Magyar Lovas Serge, mely Belgrádnak megvevésében, az egész Török háború tüzében, végre pedig Belgrádnak által adásában is jelen vala, Nov. 28-dikán egész tábori pompával mené keresztül *Kassán* Gallitzia felé, hol nyugvó szállása lészen. Már ezen Seregnek egy része meg is vala ekkor *Lemberg* körül szállva. — Ezen hónapnak 8-dik és 9-dik napjain, N. *Boronya* Vármegyében ki-mondhatatlan örömmel fogadák el a' *Lakosok*

ama halhatatlan vitéz emlékezetű Erdödy Húszár Sergét, mely az egész Háboruban a' *Márs* tüze közepében viaskodván, 3 Keresztes Vitézeivel tsak egyedül ditsekedik. Ennek Stabja *Ejzeken* vagyon.

Zemlin. — „ A' mi Belgrádi *Aba Bekir* nevű Basa szomszédunk minden előtte volt Basáknál leg-betsületesebb és okosabb ember, Mi reánk, az Auszriai Jobbágyokra különös vigyázó szemet tart, hogy leg-kisebben-is a' Törököktől meg ne sértessünk, és azt kívánja, hogy az által-menők Nemzeti köntösben jelennyenek-meg, hogy arról azonnal meg-esmertetvén, a' magok szivelségeket erántunk ki-mutathassák; de az ő hozzánk és erántunk mutatott szivelségét mi-is azal fizetjük; mert a' napokban hire jöven, hogy a' Basa nyavallyában esett légyen, a' mi Komendánsunk azonnal egy tudós Doktort küldött által egy Talmátsal edgyütt, ki nyavallyáján segitene — 's így mofsák egymást a' jó szomszéd kezek!! — Itt már most az ugy nevezett *Contumationak* készítettik hely; mert noha semmi *Pestis* nintsen-is a' mi szomszédunkban; mindazonáltal Török Országoknak bizonyos részeiben örökké lévő efféle nyavallya, a' megszűnven jövő Törököktől könnyen el ragadhatna. — A' Bétsbe jövő Török Követ *Szisztovban* kemény hideglelésben fekszik — a' honnan azt is értjük, hogy a' *Muzka* bekelességet munkálódó *Congressus* még el se kezdődött. — A' mig *Moldovának* déli része a' mi kezeink között tartaték, 1 millió 500-ezer r. forint *Portio* vagy *Adó* jött-bé innen a' néptől.

Nagy Györből Bakszarva Havának (Nov.) 11-dikén. — „ A' *N Györi* Magisztrátusnak egy most *Szent Mihály* napján költ bolts végezése meg érdemli, hogy közönségessé tétettség, mely ez:

„ Hogy

„Hogy már valahára, a' F. Királyi rendelések által is egy néhány izben parantsoltatott *Szegények Inſtitutum*a-is jobban elő-mozdittassék; annak okáért N. Győr Várofsának minden Nemben és Rangban lévő Urai és Lakofsi kérettetnek, hogy ennek utána semmi némű házról házra járó Koldusoknak alamisnát ne adjanak, hanem az illy Koldusok a' leg-közelebb lévő Város Hajduji által a' Város Házához vitessenek, hol az e' félék közönséges dologra alkalmaztatván, a' Külső Helységekől ide gyűlt Koldusok el távoztathassanak, az ide valók pedig a' magok Kenyereket a' Szegények Tárjából meg-kapváu, a' házról házra való koldulásnak egy átaljában vége szakasszassék. — 30. Sept. 1791. N. Szabad Kir. Győr Várofsának Rendeléséből *Tibold Josef* V. Notárius. — „Ezen régtől fogva ohajtva várt bölts Rendelés Magyar és Német nyelven a' Városnak Kapuira fel függesztetett, azokra nézve pedig, kik olvasni nem tudnak ki-doboltatott. Találtattak azonban még is olyanok, kik tudatlan szánakozásból az ajton kéregetőknek alamisnálkodtanak, mig nem Fő Tisztelendő *Appfalter Josef* Győri Kánonok és Plébános Ur, Minden Szentek napján, bölts ékesen szólásához képest, a' 40 és 41-dik 'Sóltárból — — *Boldog az a' ki észesen gondolkodik a' Szükölködőről!* — egy szívre ható bölts tanítást teve, és a' valóságos igaz alamisnálkodásra tanítá a' népet — és ez után a' Templom ajtaiban nyüsgeni szokott Koldusok-is meg nem szenvedtetnek, hanem ki ki a' kegyes alamisnálkodók közül a' *Perselybe* teheti a' maga alamisnáját. A' valóságos szegény méltó az alamisnára; mert ezeket maga képiben hagyta köztünk az *Idvezítő*; de 300 Koldus között alig találtatik kettő, kinek a' Státus hasznát ne vehetné,

né, ha ezeket kódulni nem engedné, hanem er-
jek, és tehetségek szerint való munkát adna ezek-
nek — Fabrikákba kék az ilyeneket viáni, mint
Prufzfiában, hol, ha egy keze 's egy tsepp lába
nintsen-is valakinek, maga kerési-még minden na-
pi Kenyerét — pondusnak, teréhnék alkalmazta-
tik a' dolgozó Mühellyek *Mákhinájában*. E' vég-
re fokot hafznált egy Magyar Fösvény *Zsugori*
Máténak vig játéka. Lásd a' *Kurirnak* 275 lap.
1791. 4. Márcz.

Kolozvár 30. Nov. — „ A' Magyar min-
denre alkalmas azt szokták mondani; ez igaz is,
csak hogy reá adja magát. Vagnak ugyan-is kö-
zöttünk jó Katonák, vagnak jó Theologusok, Fi-
losofusok, jó Poéták, jó *Cicerók*, és jó *Kártusok*
is, az az, jól lopni tudók; a' fellyebbeket el-hal-
gatom ki nem nevezem, csak éppen az utolsót em-
emlitem. U Egy *L. Sándor* nevü ifjú Nemes
ember, *Palatkára* való, szégyelvén ama leg ne-
mesebb mekerséget a' szántást vetést gyakorolni,
mintha éppen a' Fejedelem a' ki a' Nemes Leve-
lét adta, oda iratta vólna, hogy fiuról fiura ne
dolgozzák, hanem tsaljon, tsinoson lopjon, ő is
a' tsinos lopásra szánta magát, és aval akarta Ne-
mes Eleinek Virtusait homállyosítani; nem aka-
rom most mindenféle hamis vékonyon ki-gondolt
tsalárdságait le-írni, a' mellyek igen fokak, hanem
csak e' következőket jegyzem fel. Meg-fzükül-
vén a' pénze, el-mégyen egyszer Hunyad Várme-
gye felé, a' merre jó Borok teremnek, bé-mégyen
egy Udvarba 's kérdi a' Gondviselötöl van e' el-
adó bor? azt feleli a' Gondviselő: van egy Pin-
tzével, ezzel ő nem fokot mulatván ott el-megy egy fok
pénzü emberhez 's azt mondja néki, Uram nékem egy
Pintze borom van el-adó, ha néked tetszik el-adom,
ama

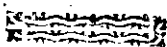
ama kapván rajta, minthogy talám mint nem övét
 óltson-is tartotta, azt mondja meg-vezem jó szí-
 vel, tsak hogy a' borokat szeretném meg-kostolni,
 el-vizsi egyenesen a' Birtzébe, 's ott a' Gondvise-
 lőtől kostolót kérvén meg kostolják, azt mondja a'
 bort venni akaró ember ezek jó borok, el-kéri
 L * * alattomba a' Petsétjit amannak, ugy hogy
 a' Gondviselő észre nem vehette, 's le petsétlik-a'
 hordókat mind, azzal el-mennek ketten, haza-fe-
 lé, a' bor vévő fel-ád néki előre három száz Né-
 met Forintokat, ő pedig szabadságot ad néki hogy
 a' mikor tettzik a' borokat vitelse-el. a' szegény
 bor vásárló oda megyen egy néhány szekerekkel,
 hogy a' borokat fel-rakassa, mondja a' Gondvise-
 lőnek miért ment, a' Gondviselő azt feleli, nekem
 az Urral nints semmi bajam, L * * Urral alkud-
 tam; ama mondja: hiszem én L * * Urtól meg-
 vettem mind a' borokat mint maga borait, és
 már előre is három száz forintokat fel-adtam, el-
 neveti a' Gondviselő magát 's azt mondja, Uram!
 itt L * * nak egy tsepp bora lints, mert ezek az én
 Principálisom borai, azért az Ur keresse-fel L * * t
 's vegye-meg rajta a' pénzt, mert különben mind
 bor, mind pedig pénz nélkül marad az Ur. Más
 alkalmatossággal ismét el-mégyen egy Urhoz, 's ki
 adja néki a' Palatkai Jofzágát két száz forintba á-
 rendába, és fel-is vészen hatvan forintot előre,
 a' többinek pedig fel-vételére időt ad néki az Ur,
 de az alatt meg tudta, hogy L * * nak tsak egy
 talpalatnyi földje lintsen, mivel az adótságban mind
 el-vették, oda mégyen a' meg-mondott időre az
 árenda pénz hátra maradott részének fel-vételére,
 ekkor az Ur jó szível láttatik fogadni, vatsorát
 ad gazdagon, külön házat az hálásra, éjtzaka
 pedig

pedig meg-parantsolja, hogy minden köntösét el-vegyék a' házból, reggel fel-serkenvén kereñ a' köntösét, hát sohol lintsen, kiáltozta a' szolgáját, de az-is már lovastól edgyütt detentzioba volt, végre meg-unván a' hosszas fekvést, ki mégyen egy lábura valóba, 's instálni kezd erősen, hogy leg-alább a' Nadrágát adják vissza, azt meg-is nyerte, de a' többi ott maradt, 's azt mondotta az Ur, hogy ki se adja addig, mig a' hatvan forintját meg nem adja, ezzel ő el-jött Kolosvárra, és itt magának köntöst kérvén, el-mégyen egy Grófhhoz, 's ott is hasonló-képpen ki-adja a' jószágát árendába, és mind a' két száz forintot kezéhez vézti egyszeribe, azzal ő sebessen nyalog ki indulván, el-ment a' köntösének ki-váltására, ugy lovának és szolgájának ki szabadítására, az Ur a' ki árestálta volt, meg-tudván kitől kapott pénzt, bé jött annak udvarlására, 's egyszerismind aggratulált-is, hogy millyen szép jószágot árendált ki, azonba pedig az ő pénzét-is meg-adta, e' meg-tudván hányadán van a' dolog, panaszolt a' Guberniumba, és már keresik hogy el-fogják, de nem találják, pedig a' mint hallottam itt van Kolosvárt, a' Hósfádokba koberol meg-tserélt névvel; vagynak még fok ilyen tsalárdságai, de most idöm nem lévén, tsak el-halgatom. — Az idő igen lágy itt nállunk, sár van olyan, a' millyenre ugy tettik soha nem emlékezem, a' fa felette drága, ugy hogy két három forinton el-mégyen egy olyan szeker fa, a' mellyet két ember mind egy fzálig fel-rakhatna a' vállára, a' búzának-is el-mégyen egy forinton vékája.

Péts 23. Nov. — Egy hiteles személlynek szavai szerint Hadráhellyen egy szörnyű dolog történt. Egy dühös Farkas reá ront a' tsordára, a'
hol

hol némelly marhákat meg-mardosván, nyargal a' falura. Itt mindent a' mi elejébe akadott, kutyát, ludat, és az embereket is öszve martzongván, innen Kadrakurt nevü szomszéd faluba futott, és itt is két személyeket motskolt-meg: de a' másodiktól ő is meg ragadtatott, ki is el nem bocsátotta addig, míg hozzá segittség érkeztén, a' dühös állat az kezei között agyon veretett. Ez utolsó faluban mind a' két személyek, a' másikkban pedig 17-ten holtanak-meg ezen szerentsétlen történet miatt. Nagy fogyatkozást okozott az-is, hogy közel a' falukon semmi segittség nem tanáltatván, Kaposvárról kellett Orvasnak és Seb-gyógyítottának, és így későtskén, ki-vitettetni. Már elkezdett volt a' nyavallya erősen terjedni, a' Seb-gyógyítottok közzül is egyik meg-haláloztván benne, annyira, hogy az ezen helységekbe vezető utakat az Erdödy Húszároknak kellett el-állani, hogy emberek oda ne mennyenek.

Öröm Bétsből. — A' mi Kegyelmes Korona Hertzegnénk tegnap estvéli 11 órakor egy kis Hertzeg-afszonyt szüle szerentsésen, kinek kerefstelése ma dél-utáni 5 órakor léfzen egélsz pompával és ágyu szozattal. — Azt belzéllek, hogy a' H. T. Tanátson Cons. M. Darvas Ur a' F. Kantzelláriára fogná jöni Referendáriusnak. — K. Testörző Hadnagy 'Sigárdi Ur 300 f. Penzioval és Kapitányi Rangal mégyen nyugodalomra, Fráter Lajos Ur pedig Hadnagynak résolváltatott a' Gárdához. Ugy értjük, hogy a' következő Garda Vákántiák az Erdélyi N. Ifjak számára vólnának határozva. — Caballini Vincentius Ur az Udvari Theatralis Directio mellett Concipilla lett; és így már 3 Magyarok szolgálnak itten.

Külső Országi Tudósítások.

Páris. — A' Nov. 21-dikén tartatott Nemzeti-gyűlésben olvastatott a' többek között egy jelentő Levél, melő szerint a' Vendéi Departmánban nem tsak ellene szegelyzte magát a' parafztság az ujj Constituzio szerint való Gyűléseknek, hanem még a' Nemzeti hadi népet-is fegyveréből ki-vetkeztette, és külömb külömb-féle gyalázatokkal illetvén, a' Nemzet hivségére meg-esküdt Papokat is Izéllyel kergette. — Ugy láttzik az e' féle történetekből, hogy a' magok régi Syffemájok mellett meg-maradott és meg nem esküdt Papok még eddig tsak ugyan sok helyeken Urai a' durvább nép indulatainak, kik által a' magok, de a' Polgári hitet le-tett, Pap társaikat öklöztetik. Ugy ítélnék, hogy ezen egész lelki háborúnak akkor fog el-válofzódni leg-bizonyosabb ki-menetele, midön a' Király magát ki-jelenti, hogy helybe hadja é, a' meg nem esküdt Papok ellen való Dekretomot, vagy nem. Ezen Dekretomból már 14 punktumok a' Nemzeti-gyűlés által helyben hagyatva vagynak. Igen terhes dolgok, vagy fel-tételek benne ezek: — hogy annak a' Papnak, ki a' tölle kivántatott hitet 8 nap alatt le nem tette, a' közönségesből még tsak egy krajtzár se fizetőd-jék: — hogy, ha egy meg-esküdt Pap a' Dekretomban le-iratott környülállások hoz képpest magát hibáfsá tette, lak helyéből számkivettethésék: — s hogy egy, sőt leg fellyebb a' esztendei áristom-ra, fogságra-is vitettethésék. Meg-lehet vallani, hogy kemény fel-tételek: a' mellyek ha meg nem fognak Frantzia Országban történni, annak oka egy-edül a' XVI-dik Lajos kegyelmésége lészén, u. m. ha a' Dekretomot meg nem fogja erőlsíteni. — A'

15-dik punktuma is ezen Dekretomnak már előfordult, melyet hosszszas disputátzio után maga a N. Gyűlés is még eddig vizsgálta vetett. E' szerint a' Papok csak a' tsupa polgári hitnek le-tételére köteleztetettek volna; és a' Papoknak nem lett volna szabad magokat közönséges Tiszteknek nevezni, ezen az okon; mivel az ő hivatalok, csak lelki hivatal, 's csak egyedül azokra terjedhet ki az ő hatalmok, kik a' vallás dolgában önként való szabadságok szerint azt hiszik, a' mit ők hisznek. Közönséges Tiszt-viselők pedig csak azok, kik az Ország közönséges Törvényeinek emberei, mellyeket beföltteni a' Statusban minden lélek tartozik.

A' sz. *Domingó* szigetén támodott Szeretsen revoluzió erősen harapozik. Már által hatott a' Frantziáknak *Gvadalup* és sz. *Lucie* nevezetű szigeteire is. Ezen revoluziot a' lakosoknak azok a' nemei inditották, kiket Magyar nyelven *Kortsosoknak* nevezhetünk, kik egy Europai fejr embernek és egy Amérikai Szeretsennek öszve házossdásából szármoztanak. Ezek ingerelték fel a' Szeretseneket az Europai ott lévő lakosok és birto kosok ellen. A' Kortsosok már most megnyer véb az Europaiaktól, hogy a' magok régi, 's közelebbről a' Nemzeti-gyűlés által is meg erősített privilégiumjaikkal élhessenek, a' szegény Szeretseneket elhagyták, kik kézebbek meghalni, mint tovább is az emberiséget borzasztó kegyetlen járom alatt nyögni. Itt a' vérontás leirhatatlan: a' kár egészsz Europára kiterjedő és megbetsülhetetlen. A' Kafé és Nád-méz már is minden felé drágódni kezdett egész Európában. Könnyen meg eshetik, hogy ezen Szeretsenek még egy Nap nyugoti Fekete Reszpublikát állittanak fel.

A' Német Országgal határos Frantzia széleken igazgató Generálisoktól 's másoktól is a' N. Gyűlés elejébe szünetlenül érkező hírek, mellyek szerint ezen Frantzia Generálisokat a' Printzek minden tsalogatásaik által magok részekre hajtani igyekeznek, és a' *Strafsburgi* 's más Frantzia patriota kereskedőket, kiknek a' Rénus tájékán járások vagyon, a' ki-vándorlottak méltatlanságokkal illetni meg nem szűnnek, már a' boszszankodásnak leg-főbb grádittsáravitték a' Revoluzio baráttyait. Egy *Koch* nevű Deputátus a' Rénusi Departmánthól igen eleven színekkel irta-le közelebbről a' Nemzeti-Gyűlésben a' Printzek igyekezetének minden környülálásait.

„ Az ellenünk tétetendő készületek, némelly Német Fejedelmek Statussiban, nem ellenkeznek e' szemtől szemben a' Német Birodalom Törvényeivel? Kik azok a' Hatalmaságok — így szoll ezen Orátor — kik nekünk ezen nyughatatlanságokat okozzák? Ollyan nem függő Fejedelmek é ezek, kiknek minden Törvényeik tsak az ő Statussaiknak Maximai, mellyekkel a' Kormány-szék oly gyakran büntetésre méltó módon vizfza szokott élni? — Éppen nem. Ezek három Prélatusok, a' Német Birodalom három Vasallusai, u. m. a' *Moguntziai* és *Treviri* Érsekek, 's a' vólt *Strafsburgi* Püspök, a' *Constitutzió*nak leg-nyilvánáságosabb ellenségei, kik ezen vétkes lépéseiket tsak azzal mentegethetik, hogy némelly Papi és földes Urasági jussaikat elvesztették. — De hiszem a' Német Birodalomnak nyilvánáságos kötései szerint ezen Fejedelmeknek nem volna szabad a' magok földökön pártosokat meg szenvedni; mert ez által külső hadba elegyednének, mellyet nékiek a' leg-nyil-

nyilvánosabb Frigy-kötések tilalmaznak. A' Német Birodalomnak Törvényei ellen vagy on az is, hogy itt ezen ki-vándorlottak katonákat gyűjt-hetsenek. Végre, hogy a' valóságos Frantzia ha-zafiak közöttök méltatlansággal illettessenek. Ide-je már, hogy a' Frantzia Nemzet ezen Fejedelm-ségekb en meg-keresse azt, a' mivel ezek nékie tar-toznak. Ha némelly papi és földes Urasági jussa-ikban meg sértettek, eléggé véghez vitte a' Fran-tzia Nemzet ekkor is a' vélek való kötéseiből szár-mozó tiszteletét, ezen Német Fejedelmeket tökél-letes elégtétellel meg kínálván. 's a' t „

Mind ezekből könnyen következik, hogy a' Frantzia és Német Ország között eddig fenn állott barátság nem sokára el-romolhatik. A' Német Fejedelmek a' Frantzia Nemzetet vádollyák a' kö-téseknek meg-rontásával, az Alsatziában volt bir-tokos Német Fejedelmeket hozván példának elő: a' Frantziák pedig azt felelik, hogy a' Német Fe-jedelmek tselekefsznek a' Frigy-kötések ellen, mi-dön a' Frantzia ki-vándorlott pártosokat bé-fo-gadják.

Már most a' közönséges Levelekben olvasta-tik a' Romai sz. Széknek is a' Királyokhoz botsátott azon panaszló Levele, mellyben *Avenió* városá-nak és a' *Vénézini* Grófságnak tölle lett törvény-telen el-foglaltatását panaszolja, mellyeknek már 5 *Seculum*októl fogva vagy on birtokában, és a' mellyeknek bírására a' maga valóságos titulusa- is mind eddig tellyes just adtaak. A' többek kö-zött különösön vádoltatik a' Frantzia Nemzet ezen Levélben azzal, hogy éppen abban az időben fog-lalta-el a' Pápa törvényes örökségét, midön egész Europa előtt fundamentomos Ország Törvényévé akarta azt tenni, hogy idegen Hatalmanságnak ö-rök.

rökségét magának el nem foglallya. — Kiinek légyen ezen fél-peresek között igaza, az idő nem lokára meg fogja mutatni.

A' Frantzia Király ki-hirdettette közelebből, hogy a' maga Testörző Sergének fel-állítására a' 82 Departmánok között mindenik 3 — három, 20 és 30 ezteendő között lévő, jó erköltsü, jól nőtt, magos, és a' Nemzeti Sergekben már szolgált ifjut nevezvén ki. A' többi részét ezen Gárdának a' Párisi Departmán fogja ki-potolni. — *Montmorin* oda hagyta Frantzia Országot, Nem tudatik, hogy *Madrid* felé vette e' úttját, vagy a' Printzekhez *Koblentz* felé, 's hogy a' maga dolgába vagy Királya dolgába: — Párisban lévő házáat áruba bősátotta. — *Perpignyánból* olly tudósítás érkezett közelebből az Elöljáróktól, hogy itt készen a' vezedelem. Két Regimentek, u. m. egy Vadász és egy Gyalog Regiment, itt egyszeriben ütött pártot az Constituzió ellen, és magát mind kettő az Aristokratikusok között valónak lenni vallotta. Már ez igen terhes hir az új Constituziónak.

Angliában a' *Jorki* Hertzeg szerentsésen haza érkezék a' maga Prufsziai *Friderika* Hertzeg Afzszonykájával, a' hol is az Anglusok szokása szerint a' házorsági életre ujjanton fel-szenteltvén, a' közelebb el-múlt napokban igen pompás innepi és udvari tzerimoniák tartatának. Ellyenek szerentsésen, és a' III-dik *György* áldásával áldattasának-meg. — Itt Angliában a' Kereskedők Serge a' legnagyobb nyughatatlanságok között békételenkedik attól tartván, ne hogy az ő Napnyugoti Indiai Szeretsenjeik is szintén ugy pártot üfsenek ellenek, valamint a' Frantziáké. Ezen Kereskedőknek Serge szüntelen való egyenetlen-

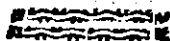
ségben mondatik lenni a' Ministeriummal; mivel ez, tsak olly fel-tétellel akar a' nevezett Nap-nyugoti szigetekre oltalmazó és szükséges Sergeket küldeni, ha a' Kereskedők a' költséget magokra vállalolják. — Ennek felette ez-is mondatik az ő nyughatatlanságaik egyik főbb okának lenni, hogy a' Napkeleti Indián-is *Tipó Sáj*b Fejedelem ismét erőt vett az Anglusok *Kornvallis* nevezetű Fejedelmeken, és vagy 6 százig valót az ő Europai Seregéből meg-ölt.

Tudományi Dolog.

Báró *Trenk* adott vólt világ eleibe, az Ország Gyűlése alkalmatosságával két Könyvet Németül (*Bilánes et Additamenta*) mellyek Deák és Magyar nyelveken is ki-hirdettettek. Még ezeket a' Könyveket, noha a' Papi rendet sok méltatlansággal mondatik vádolni, és sokaknak szivét felháborította, még-is mind eddig senki sem táfolta meg; mert a' mint ama nagy érdemű tudós *Pesti* Deák *Ujjságitró* *Leveleiből* értjük, a' mit *P. Leo Mária Szeicz* Ur *Trenk* ellen irt, azok tsak vén alszonyhoz és Fiáker Kotsishoz illő vádló fetszések, nem meg-táfolások. Már midőn szinte el-is felejtkeznének ezen Könyvekről, a' napokban egy Könyv jöve-ki ennek táfolására illy *Trim* alatt:

A' Trenk Mérő Serpenyőjének őszve-tésze, az az, jelelet azokra a' hazug vádokra, melyekkel Trenk a' Papságot az egész Világ előtt igen méltatlanul terhelte. Pesten nyomtattatott. 1791. 8-ad rét. 61 lap.

Mi ezen könyvetskét még nem láttuk; azért magunk nem-is ítélhetünk rólla, de a' *Pesti* Deák *Ujjság* *Levelek* (46. p. 260.) azt itélik rólla, hogy azon kívül, hogy ezekből a' Könyvekből semmit sem táfolt meg jó moddal, a' *Trenk* betűit felmelegítvén 's ujra ki-tálatván, többet ártott, mint hatznalt volna vele.

NB. — Az elsöbben *Hadi*, az után *és más nevezetes Történetek*; most pedig *Hirmondó* név alatt járó Levelek egy hofszas tudósított bocsátottanak *Leokádia* napján, a' múlt Pénteken a' világ elebbe, mellyben a' *Kurir Derefsöt* sántának, bennának, vaknak, restnek akarták festeni — már ez minden nap a' Publicum szeme előtt jár. — itéllye meg a' Publicum mitsodás. Tzigány vólnék, ha a' magam lovatam ditsérném: *Sapienti pauca*. Ezen Magyar Hirmondót író Collega nem szivelhetvén, hogy az ő Leveleiböl a' nevezetesebb tudósításokat mindenkor a' Kurir táskájába szoktam tenni, panaszra ment vala a' F. Kantzellára; ki a' dolgot, mint nem oda tartozót, az Auszriai Regirungnak az el igazítására által adván a' múlt Pénteken minden Bétsi Ujjság írók nevettségére a' Commissio előtt jelenék meg. A' Kurir bémutatá Kegyelmes Királyunknak egy az 1790-dik esztendőben Juliusnak 29-dikén költ kegyelmes rendelését, melly szerint minden Bétsi Ujjság íróknak; még tsak a' leg alább való napi Leveleknek is szabad minden megvisgált Bétsi és más Provincialis Ujjságokból azt ujja nyomtatni; a' mi néki tettik, söt még az ugy nevezett Bétsi Ud. Német Déáriumból is, mellynek ki adója 17 ezer forintot fizet esztendőnként szabadságáért. Ezen szabadsággal él minden Ujjságíró: azért mi ennekutánna is minden Europai Ujjságokból ki szedjük a' mit az olvasásra méltónak itélünd, és Olvasóinkkal közölni fogjuk: szerentsénknek tartván azt is, ha valaki a' mijeinkből valamit ki nyomtat. Magok ezen panaszos {Ujjságírók is a' Német Levelekből irják a' külső hireket, kik még ellenek soha em panaszoltak — erről málszor többet.